

Sahib ve Başmuharrir
SİRET BAYAR
Memleket menafine aid yazılara
savhalarımız açıktır.
Basılmayan yazılar geri
verümez.

ULUS SESİ

— SIYASAL GÜNDELİK TÜRK GAZETESİ —

Sayı 1075
14 İkinciteşrin 1938
Pazartesi
Sayısı 100 Paradır.

On ikinci yıl

Kuruluş yılı 1 Ağustos 1927

Büyük Atasının elîm ziyasına kan ağlayan Türk ulusu, yeni şefi İsmet İnönünün

Yüksek Şahsiyetinde Sarsılmaz inancını bulmuştur

Büyük Millet Meclisi, yüce kurtarıcı Atatürkten sonra memleketin başına geçecek adamı seçmede bir an tereddüt etmemiş, millî savaşta ve bütün inkılâb safhalarında Atatürkün sağ kolu ve ülkü yolcu olan millî kahraman İsmet İnönüyü Cumhurbaşkanlığına seçmek suretiyle tarihi kararların birini daha vermiş bulunmaktadır.

Bu karar büyük Ata elîm ziyasına kan ağlayan Türk ulusunun memleketi, daha göz yaşlarını silmeden İsmet İnönünün yüksek şahsiyetinde sarsılmaz inancı, şifa ve teselli kaybetmemiştir.

Atatürkün Cenazesi

Ankara 12 [Radyo]
Merendigimize göre Ata-
türkün cenaze merasini

lonat, tecrübeli bir asker olan İsmet İnönü de bir Ata, millî bir şeftir. Siyasi ve askeri muvaffakiyetleri, istikamet ve samimiyeti ile temayüz etmiş bulunan bu dahi kumandanın aynı enerji, aynı kuvvet ve kudretle büyük şefin eserini, tereddüt bereketlerini başımızla tuttuğu meşaleyi olduğu gibi devam ettireceğine şüphe yoktur.

Oaun içindir ki, Türk ulusu büyük Atasının vakıtsız ölümüne ne kadar büyük bir talisizliğe uğramı, bu elîm ziyadan sonra İsmet İnönüyü başında millî şef olarak görmesile de o kadar büyük bir bahtiyarlığa nail olmuştur.

Siret Bayar

Kardeş İranda matem

Şehinşahın bir emirnamesile
Büyük Şefimiz için bir ay matem
ilân edildi
—Yazısı 3 nci sayıfada—

Atatürk Ve Millî İHTİLÂL

Büyük Şefin hayatı ve inkılâpları O, her şeyden önce Türk ulusunun kudretine inanmış, Türk ulusu da ona iman etmişti

Atatürk dört senelik rüşdiye tahsilini parlak bir muvaffakiyetle bitiriyor. Ve idadi tahsilini yapmak üzere de Manastıra geçiyor.

Bu hatıralarından, bütün yüksek seçyeleri için daha çocukluğunda tebarüz ettiğini anladığımız Mustafa Kemal, 1901 de, yüksek tahsilin o mektepte görülen kısmını bitirerek erkâniharbiye sınıfına ayrılıyor. 11 Kânunusani 1905 de de erkâni harbiyeden mezun oluyor. Bugünlerinden bahseden hatıralarında:

“ — Ben diyor, erkâni harbiyede, mütad olan derslere iyi çalışıyordum. Bunların fevkindi olarak bende bazı arkadaşlarda yeni fikirler peyda oldu.

Memleketin idaresinde ve siyasetinde fenalıklar olduğunu keşfetmeye başladık. Binlerce kişiden ibaret olan harbiye talebesine, bu keşfimizi anlatmak hevesine düştük. Mektep talebesi arasında okunmak üzere mektepte el yazısı ile bir gazete tesis ettik. Sınıf halinde ufak teşkilâtımız vardı. Ben heyeti

ASKER ATATÜRK

idareye dahildim. Gazetelerin yazılarını ekseriyetle ben yazıyordum. O zaman mektep müfettişi İsmail paşa vardı. Bu harekâtımızı keşfetmiş takip ettiriyormuş. Bir gün, gazetenin icap eden yazılarından birini yaz-

makla meşguldük. Baytar dershanelerinden birine girmiş, kapıyı kapamıştık. Kapı arkasında bir kaç nöbetçi duruyordu. Mektep müdürü Rana Paşaya haber vermişler O, sınıfı bastı. Yazı-
—Sonu 2 inci sayıfede—

Atatürk ve Millî ihtilâl

Büyük Şefin Hayatı ve inkilâpları

O, Her Şeyden önce Türk Ulusunun Kudretine inanmış
Türk Uluğu da ona imân etmişti.

Büyük Şef, tarihi nutuklarından birini okurken

—1 inci sayfeden mabât—
lar, masa üstünde, ve ön
tarafa duruyordu. Gör-
memezliğe geldi. Ancak
dersten başka şeylerle iş-
tîgal vesilesile tevkifimizi
emretti. Çıkarken:

“—Yalnız izinsizle iktifa
olunabilir,” dedi.

Sonra, hiç bir ceza
tatbikine lüzum olmadı-
ğını söylemiş. Böyle ha-
reket etmesinde kendisi-
ne atfedilen kusuru mey-
dana çıkarmamak gay-
retinin dahli olmakla be-
raber, hüsdüniyeti de in-
kâr edilemezdi.

Erkânıharbiye sınıfla-
rının nihayetine kadar
bu işlere devam ettik!.

Erkânıharbiyeden me-
zun olduktan sonra da
faaliyetine devam eden
Mustafa Kemalın harekâ-
tı dikkatle takip olunu-
yordu. Hattâ o günlerde
tevkif edilerek, Abdülha-

midin karşısına çıkarıldı.
Ve müstebit hükümdar,
kendini emniyet altında
tutmak endişesinden sıy-
rılmadığı için Mustafa
Kemalî Şâma sürdü!

Bu ilk darbe, Musta-
fa Kemalın mücadeleci
dimağında daha tahrik-
kâr bir tesir yaptı.

Ve o, kuvvetli, devam-
lı, müessir, ve cüretli tel-
kîlerle oldukça müsait
bir zemin hazırladıktan
sonra teşkilâta girişti.
1906 yılının birinciteşri-
ninde (Vatan ve hürriyet
cemiyeti) ni kurdu. İhti-
lâcilik gayesini güden bu
gizli cemiyet, “Yafa,” da
ilk şubelerini açmakta ge-
cikmedi. Bunu kâfi bul-
mayan Mustafa Kemal,
teşkilâtı genişletmek mak-
sadile ansızın Mısır’a ve
oradan Yunanistana geç-
ti Gizlice Selâniğe geldi.
Ve vatan ve hürriyet ce-

miyetinin bir şubelerini de
orada açtı.

Mustafa Kemalın Su-
riyeden uzaklaşması, onun
keskin zekâsından ve en-
gin talâkatından korkan
sarayı telâşa düşürmüş-
tü. Fakat Mustafa Ke-
mal, peşinden bu endi-
şeyle yağdırılan telgraf-
ların yarattığı büyük teh-
likeyi, yüksek şahsiyeti-
ne meftun olanların ha-
zırladıkları bir plân sa-
yesinde atlattı. 1907 se-
nesinde, kol ağalığa terfi
edince, kendisini Make-
donyadaki üçüncü o du-
ya göndertmeye muvaf-
fak oldu. Üçüncü ordu
kumandanına, zekâsını
ve iktidarını takdir etti-
ren Mustafa Kemal, or-
du erkânıharbiyesine yer-
leşti. Bir yandan da “Va-
tan ve hürriyet,” cemiyeti-
ni de içine almış bulun-
duğunu öğrendiği (İtti-
hat ve terakki) cemiyeti-
le çalışmaya başladı.

Çok geçmeden meş-
rutiyet ilân edildi. (23
Temmuz 1908) Fakat
meşrutiyet, Mustafa Ke-
malı tatmin edebilmiş
değildi. Taşdığı ülkü,
meşrutî bir idare mefhu-
munda çok genişti. Ni-
tekim, 31 mart isyanile,
ittihat ve terakki fırka-
sı da, meşrutiyet rejimi de
tehlikeye düştü. Bunu
gören Mustafa Kemal,
Rumelide bir ordu ha-
zırlamak ve bu ordu ile
hemen İstanbul üzerine
yürümek, asileri, mürte-
cileri ve sarayı tedip et-
mek fikrini lâzım gelen-
lere telkin etti.

Atatürk, hazırladığı
bu orduya “Hareket or-
dusu,” adını bizzat veri-
şinin sebebini, hatırala-
rında şöyle anlatıyor:

“İstanbul’a hitaben
bir beyanname yazmak
lâzım geldi. Bunu ben

Atatürk, bir manevrayı takib ederlerken

yazdım. Sonra sefirlere
hitaben ikinci bir bey-
name yazdık. Buna ne
imza konulması münasip
olduğunu düşündük. Ba-
zı arkadaşlar (Hürriyet
ordusu) dediler. Halbu-
ki bütün ordu hürriyet
ordusu vaziyetindeydi.
Hareket halinde bulunan
kuvvetlerin vaziyetini gös-
termek için (Hürriyet or-
dusunun operasyon kuv-
vetleri) dedildi. Ben, bu
operasyon kelimesinin
türkçeye tercümesini mu-
vafik görerek (Hareket
ordusu) tabirini kullandım!.

Bu sözlerle de teeyyüt
etmektedir ki, istibdadın
geri dönmemesi, Abdül-
hamidin tahttan atılması
asilerin ve mürtecilerin
ezilmesi, İttihat ve terak-
ki cemiyetinin ölümün-
den kurtulup Osmanlı İm-
paratorluğunun mukad-
deratına vaziyet etmesi,
hareket ordusu sayesin-
dedir, ve bu ordu Mus-
tafa Kemalın eseridir.

Bu muvaffakiyetten
sonra Selâniğe dö-
nen Mustafa Kemal, 38
inci piyade alayı kuman-
danlığına tayin olundu.
Bu bir terfi değil, bir ce-
zaydı. Mustafa Kemalın
tenkitlerine tehammül ede-

Gazi Daşkumalı

meyenler o u kü-
şürmek emeliyle bu
fenin b: şına geçin-
Fakat “Bu tayin-
yüzünden rahmet-
Bu vazif- de de büyük
muyaffakiyet gös-
Mustafa kemal, M
Şevk- t paça m
İstanbul’a çağ- rılıb
harbiyede bir vazif-
yin olundu.

Tam o sırada
lar Tarablus Gar-
ettiler. Ve Mus-
hem adını, hem
ni de-ğiş ierek, b
dağlarıyla, bir-
koştu. Oradan
göçti. Fakat Mus-
malın oradaki kuv-
kumanda etti-ği sa-
na vatanda B. İka-
başlamıştı. Düşün-

Büyük Şefin son günleri

Ulu Önder Atatürk, son günler, harikulâde bir enerjiyle ölümle pençeleşti

Aziz Cumhurreisimiz Atatürk'ün ölümüne tekaddüm eden günlerden itibaren son nefeslerini verdikleri dakikaya kadar bütün Türk milleti, derin, fakat sakin ve vukur bir ızdırab içindedeydi.

Neşredilen ilk tebliğde de tarsihi edildiği gibi Atatürk karaciğerinden hasta idi. Müdavi ve müşavir doktorlar, hastalığın seyrini bir an takibinden hâli kalmamış ve büyük hastanın başından son dakikaya kadar ayrılmamışlardır.

Hastalık mutad seyrinde devam ederken, 16 teşrinievvel pazar günü anî surette hazmî ve asabî tehlikeli âraz baş göstermiştir.

Atatürk bu ilk tehlikeyi bünyesinin sağlanlığı ve emsalsiz enerjisiyle bir kaç gün süren bir buhran devresinden sonra, atlattı. Fakat hastalığın seyrini durdurmağa imkân yoktu. Büyük Şefimiz, günden güne erimekte idi. Kendisine, son zamanlarda, gıda olarak ancak bir miktar sütle portakal ve elma suyu

ve arada bir çorba verilebiliyordu.

Atatürk'ün sıhhi vaziyeti, son dafa geçen Salı günü akşamı (8 teşrinisani saat 6.30 da, birden bir vahim bir şekle girmiştir. Bundan bir saat evvel kendilerine bir miktar meyve ve suyu içirilmişti; neşesi yerinde görünüyordu. Fakat bir müddet sonra, hafif bir bunaltı hissetmeye başladı. Bu bunaltı tedricen artmış ve büyük hasta kendisini kaybederek komadan evvelki vaziyete girmişlerdir. 9 son teşrin Çarşamba günü, hastanın halindeki vehamet artmakta devam etmiştir. Gece yaklaştığı sırada Atatürk tam koma devresine girmişti.

Hasta etrafındakilerin hiç birini tanımiyordu. Son saatları yaklaştığı zaman bütün müdavi ve müşavir tabipleri baş ucunda idiler. Teneffüs bir aralık son derece sıklaşarak evvela 40 a kadar çıkmış, bir müddet sonra tedricen 33 e inmişti.

O büyük adam, dakikadan dakikaya ağır sönüyordu.

Nihayet, bütün maddi varlıklara nihayet veren insafsız ve amansız ölüm, yatağında, ızdırab-sız ve dalgın uyur gibi görünen büyük ve eşsiz insanı, aramızdan çekib aldı.

yoruz!..

Mustafa Kemal, bu cevaba, şu cümlelerle mukabele etmekte mütereddid davranmadı:

"— Vatanın müdfaasına ait fiili vazifelerden daha mühim ve mübceci bir vazife olamaz. Arkadaşlarım muharebe cephelelerinde, ateş hatlarında bulunurken, ben Sofyada Ataşemiliterlik yapamam. Eğer birinci sınıf zabıt olmak liyakatından mahrumsam, kanaatiniz bu ise,

çekinmeyen Mustafa Kemal, milletin giriştiği bu büyük mücadeleye lâkayit kalamaz, Sofya sefaretinde salon hayatı süremezdi.

Başkumandanlık vekâletine muracaat etti. ordu içinde rütbesile mütenasip bir vazife istedi.

Başkumandan vekilinin kendisine verdiği cevap şu oldu:

Sizin için orduda daima bir vazife mevcuttur. Fakat Sofya ataşemiliterliğinde kalmanız daha mühim talakkî edildiği içindir ki, sizi orada bırakı-

yurtda dövüşmek üzere geri dönen ve bu kareketerde iltihak eden Mustafa Kemal, Balkan harbinden sonra Sofyaya ataşemiliter olarak gönderildi. Ve Umumi Harp, binbaşı Mustafa Kemal bu sonuncu vazifeyi gördeği sırada patladı. Ve tam o sırada Mustafa Kemal, kaymakamlığa teifi etmiş bulunuyordu.

Müttefik Alman ordularının Paris üzerine müzefferane yürüdükleri par-lak günlerde bile, Umumi Harbe girişimize şiddetle muhalif bulunan ve bu muhalefetini açıkca ilândan-

Radyo Haberlerimiz

Kardeş İranda matem

Şehinşahın bir emirnamesile

Büyük Şefimiz için bir ay matem ilân edildi

Ankara 13 (Radyo)

Büyük şef Atatürk'ün acı ölümü münasebetiyle İran Şahı Rıza Pehlevi bir emirname ile İranda bir ay sürecek resmî bir matem ilân etmiştir. Şehinşahın bu emirnamesi bugün bütün gazetelerle

ilân edilmiştir. Bu müddet zarfında bütün askerî makamlar'da, Resmî ve hususî müesseselerde ve İranda bulunan bütün cenebi müesseselerinde bayraklar yarıya kadar indirilecektir.

Atatürk'ün cenaze töreninde bulunmak üzere

General Matakssasın riyasetinde, Yunanistandan bir heyet geliyor

Ankara 13 (Radyo)

Atatürk'ün cenaze merasiminde bulunmak üzere Yunan Başvekili general Matakssasın riyasetinde büyük bir heyet gelecektir. Bundan başka dört subayın emrinde 120 kişilik sancaklı bir intiram kitası

da merasime iştirak edecektir.

Merasimden bir gün evvel, merasim günü ve merasimin ertesi günü Yunanistanda matem tutulacak ve üç gün bayraklar yarıya kadar indirilecektir.

lûtfen açık söyleyiniz!..

Kaymakam Mustafa Kemal bu mukabelesi cevapsız kaldı. İcabında bir nefer gibi cepheye çarpışmak arzusunda ve azminde bulunan vatanperver asker, Sofyadan hareket kararını vermekte de tereddüt göstermedi. Fakat

bütün hazırlıklarını bitirip yola çıkmak üzere bulunduğu sırada "İsmail Hakkı", imzasıyla bir telgraf aldı. Telgrafın meali şuydu: "On dokuzuncu fırka kumandanlığına tayin buyuruldu. Hemen İstanbul'a hareket ediniz!.."

Sunu var.

Dış Haberler

Avam Kamarasında

Ankara ⁹/₁₀ (Rad-yo) İngilterede bu gün Avam kama-rası toplanarak K-ralın nutku üzerin-de görüşmelerde bulunmuştur. Ka-marada Cuma ve Pazartesi günü de dış işler konuşula-caktır.

İlk Ergani Bakırı

1 ilkkânunda akıtılacak

Ankara - Erga-ni Bakır madeninin bütün tesisatı ta-mamen ikmal edil-miştir. Saf Türk bakırı birincikânun ayının birinde ilk defa olarak akıtı-lacaktır.

Ergani madeni den senevi 7700 ilâ 10000³ton kadar saf bakır harice sevke-dilecektir. Bu su-retle hem endüst-rimizin bakır ihti-yacı tamamen kar-şılancak, hem de mühim bir döviz kaynağı temin edil-miş olacaktır.

ULUS SESİ

ABUNA VE İLÂN

ŞARTLARI

Abone Şartları

Müddet	Türkiye için	Haric için
Üç Aylığı	300 Kuruş	500 Kuruş
Altı Aylığı	450	800 "
Seneliği	800	1500 "

İLÂN ŞARTLARI

İlânın beher satırından (10) Kuruş alınır. İlân neşrinden mesu liyet kabul edilmez. Günü geçen nushalar (10) kuruştur.

Yurttaş!
Yerli gey, Yerli kullan.

Bayram yaklaşıyor

Sayın müşterilerimizi Kartvizit-siz bırakmamak için bu yıl çok erkenden sipariş verdik. Her çeşid kartvizit, zarf ve Bayram tebriklerimiz geldi

Bayrama bir iki gün kalarak verilen siparişler acele olarak yapıldığından zarafet ve diğer inceliklerine dikkat etmek maalesef kabil olamamaktadır.

Temiz ve güzel kartvizit yaptırmak arzu ediyorsanız lütfen şimdiden ısmarlayınız. Siparişlerinizi ne kadar erken vererseniz kartlarınız o derece güzel, zarif ve temiz olur, hem de bizi sıkışık vaziyetten kurtarırsınız.

Bayrama iki üç gün kalarak verilecek siparişler kabul edilmeyeceğinden dolayı müşterilerimizin acele etmelerini rica ederiz.

Mardin Vilâyet Defterdarlığından

1 — Geçen sene 9750 lirahık tahsisat'la inşasına başlanan Gercüş kazası hü-kümet konağının 938 ma-lî yılı zarfında inşa edilecek ikinci kısmı keşif be-deli olan 19.694 lira 60 kuruş üzerinden 2490 sa-yılı kanunun 31 inci mad-desi mücibince 6 /11/938 tarihinden 21/11/938 tari-hine kadar 15 gün müd-detle ve kapalı zarf usu-liyle eksiltmeye konul-muştur.

İhale 21 İkinci Teşrin 938 tarihine müsadif Pa-zartesi günü saat 11 de yapılacaktır.

2 — Muvakkat teminat miktarı (1477) lira (10) kuruştur.

3 — Bu işe ait fennî şartname, keşifname mo-del ve proje gibi evrakı müsbite bedelsiz olarak Mardin Defterdarlığı ile Nafia dairesinden arana-caktır.

4 — İsteklilerin Mimar veya Mühendis olmaları

veya resmi ceride ile ilân olunan talimatnamede ya-zılı ehliyet vasikalarını ibraz etmeleri mecburidir. Ehliyet vasikası alacakla-rın eksiltmenin yapılacağı günden en az sekiz gün evvel bir istid'a ile Vilâ-yet Makamına müracaat-le ehliyet vasikaları alma-ları mecburî olup alma-yanlar eksiltmeye iştirâk ettirilmeyecektir.

5 — Mukavele tenzi-minden sonra 1050 sayılı muhasebeî umumiye ka-nununun 83 üçüncü mad-desinin H fıkasına tevfi-kan bedeli ihale miktarı-nın sülüsü teminat muka-bilinde müteahhide ayans olarak verilebilecektir.

6 — İhale defterdarlık dairesinde yapılacak ve isteklilerin teklif mektub-larını ihale gününde saat 10 a kadar defterdarlık makamında toplanan ko-misyon riyasetine behe-mahal vermeğe mecbur oldukları ilân olunur.

2-4

PIYASA

Cinsi	Kilos	Kr.
Buğday	5	70
Arpa	2	70
Ün (Bir çuval)	650	70
Dan	3	70
Nohut	5	70
Mercimek	3	70
Pirinç	23	70
Sade Yağ	90	70
Tere yağı	70	70
Zeytin yağı	30	70
Yün	35	70
Deri	18	70
Badem	95	70
Badem içi	12	70
Ceviz	35	70
Ceviz içi	27	70
Mahlep	12	70
Mazi	35	70
Kesme Şeker	31	70
Toz şeker	120	70
Kahve	45	70
Şabun	315	70
Çay	15	70
Kuru üzüm	14	70
Pekmez	50	70
Halı		70

Mardin Türk Hava Kurumundan

Ambarımızda iki bin beş yüz tuz iki kilo A-11'nin 22/11/38 gününde satılacağı ilân edilip olanların minatlarla beraber şube nize müracaat eylemeleri ilân ol-mur.

Yurttaş!

Yerli malı
yavrun gey
sev.

Yurtdaş!

Kaçakçı vatan
Hayinidir